

Velferdsalliansen
v/ Ove Steinar Haug
ovesh@online.no (email sjekkes flere ganger pr dag)
tlf dagtid 741 51323 (normalt mellom kl 1030 og 14 30)

Hei Knut Alfsen

Det var to meget interessante og lærerike dager ute på Vettre.

Jeg skal her gi deg og dere mer utfyllende merknader vedrørende de forslag til indikatorer som ble fremsatt av Velferdsalliansen under konferansen.

Måling av utstenging fra arbeidsmarkedet.

I ditt private forslag satte du fokus på langtidsledige og uføretrygdede. Siste gruppe er greit definert og vi har akkurat nå rundt 303.000 uføre. Langtidsledige har en mer uklar definisjon. Aetat bruker 26 uker som grense, men har man vært på et tiltak starter man å telle fra start igjen.

Jeg satte frem forslag om en bok i stedet som klart hadde en policy side:

Inkluderte / ekskluderte + marginaliserte

Disse tre begreper blir brukt internasjonalt i tilknytning til de siste tre års arbeidsløshet.

Bondevik 2 regjeringen er i ferd med å sette økt fokus på inkludering. EU har vært fokusert mot dette lenge. I Danmark har man kommet lengst i å få til rotasjon i arbeidsløshets løn. København konferansen er også sentral i forhold til begrepene. Viser forøvrig til Ottawa chartret med begrepet empowerment som også er sentralt i dag.

Med ekskluderte menes mer eller mindre varig utstengt fra arbeidsmarkedet, samfunnet etc. Med marginaliserte menes folk som er delvis utstengt fra arbeidsmarked, sosialt etc. Uføretrygdede er et godt eksempel på ekskluderte. Delvis arbeidsløse et godt eksempel på det siste.

Med en slik bok får vi målt myndighetenes styring av arbeidsmarkedet. Øer teller sterkt nok vil automatisk også nevner minke. En størst mulig bok vil være fortjenestefullt for en myndighet i forhold til folket.

Som jeg sa i mitt innlegg, bør jobbskiftere tas vekk i fra dette. Jeg foreslår derfor at man tar ut gruppen som har vært meldt ved Aetat kortere enn 3 mnd. Erfaringer viser at gruppen er stor og Aetat prioriterer å arbeide minst mulig med disse. Derimot de som blir "sittende fast" i løn av arbeidsløse er de viktige. Med boken kan man få målt myndighetenes evne til å inkludere "disse" i arbeidsmarkedet. Aetat vil kunne bli veid i forhold til sin innsats.

Viss vi tar utgangspunkt i neste år bør dermed boken være slik:

Inkluderte i arbeidsmarkedet i 2005

Ekskluderte og marginaliserte i 2004

Jeg vil poengtere for dere at Aetat registrerer fire kategorier som alle må tas med. De fire kategoriene er: **helt ledige, delvis ledige, på tiltak og på attføring**. Samlet har over 200.000 vært registrert i disse gruppene den siste tiden. Tallet for helt ledige, delvis ledige og på attføring er de største. De er alle tre over 50.000 i dag. Har man mer enn 1 time arbeid pr uke regnes man som delvis ledig. I tillegg må man ikke glemme en betydelig gruppe som ikke er registrert ved Aetat og som mottar kommunal sosial stønad. Noen av disse kan ha trygd i tillegg.

Med denne måling får man målt noe av nyfattigdommen i vårt samfunn. Men som jeg sa under mitt innlegg. Noen vil falle utenom. Det er de man ikke har klart å inkludere. Hvordan kan man få målt reell "fattigdom" blant disse?

Det er vanskelig og vi ser Europa har lagt seg på medianbetraktninger. USA har valgt en annen løsning.

Etter nærmere drøftinger har vi kommet frem til at **strømfrakoblinger** kan være en god indikator. Men her må man utelukke de som får frakoblet pga andre årsaker enn mangel på betalingsevne. Det kan derfor være interessant å måle bare de som er frakoblet mer enn 1 uke. Måler man både for sommerhalvåret og vinterhalvåret vil man få et bilde av hvem som ikke har hatt råd til å dekke en så sentral utgift som strøm. Selv kjenner jeg en rekke slike tilfelle og vet det er en god indikator på om folk har penger til å leve av.

Ellers nevnte jeg i mitt innlegg at fattigdom kan måles mellom land ved hjelp av **PPP indeksen**. Den korrigerer for ulikt prisnivå og valutaverdi i de enkelte land. En indeks mellom den fattigste tipart eller tjuendepart i Norge sammenlignet med for eksempel Nepal sin middelinntekt, kan være en interessant indikator. I stedet for Nepal kan man velge ut en gruppe utviklingsland å sammenholde med. Utvalget bør være godt gjennomtenkt. En måte å se det på kan være å sammenholde med middelinntekten i de 10 fattigste land i verden til enhver tid.

For øvrig tok vår andre representant Magne Rønning opp det internasjonale perspektivet på fattigdom i sitt innlegg. Hans hovedbudskap var at Rio gav et svar på tiltak mot fattigdom. Et slikt tiltak er å sikre **urbefolkning og lokal samfunn eiendomsretten til sitt biologisk mangfold**. Vi understreker i denne sammenheng også prinsippet om "farmers rights". I Rio avtalen er urbefolkning og lokal samfunn sikret økonomiske rettigheter til sitt biologiske mangfold. Dersom et firma utnytter gener eller arter til medisin eller annet skal utbyttet deles med urbefolkningen og lokal samfunnet. Nasjonalstaten skal sikre eiendomsretten og sikre en rettferdig fordeling av utbytte ved å gjøre skattlegging av bioteknologien. Kunnskapen til ur og lokalbefolkning er en del av denne verdien. Dessverre nå begrepet lokalbefolkning ved muligens et uhell ha falt ut av senere oversettelser av Rio konvensjonen her i Norge.

Med Rio avtalen fikk man et unikt "beskatningssystem" internasjonalt som bygger på universelle rettigheter. Dette er et meget sentralt punkt i fattigdomsproblematikk både nasjonalt og internasjonalt. Men da må Norge følge opp vedtaket fra Rio. Så vidt jeg er kjent med er ikke dette tatt med i Nasjonal Agenda. Det kan også virke som at begrepene **berkraftig bruk og berkraftig utvikling** står i en konflikt til hverandre. **Berkraftig bruk** ble sentralt i Rio dokumentene, mens **berkraftig utvikling** er begrepet i Brundtland kommisjonen sin rapport.

En indikator på fattigdomsbekjempelse og en bærekraftig bruk slik Rio konvensjonen definerer det, på dette området, kunne dermed vært at man bygger opp et nasjonalt fond som fordeles mellom lokal samfunn i Norge, samene og andre minoriteter. Dette fondet bør da forbeholdes fattigdomsbekjempelse innen de ulike grupper og områder. **Fondets størrelse kan dermed bli en interessant indikator.** Rio konvensjonen slår fast at det nettopp skal bygges opp slike institusjoner som behandler dette.

Viss ikke Norge innfører et slikt fond vil det kunne undergrave U landenes interesser i dette. Viss ikke alle land som har ratifisert avtalen følger opp, vil U landenes ønsker om finansielle tilbakeføringer bli undergravd. Dette vil være et stort prestisjenederlag for Norge internasjonalt. De ulike firma må vite at hvor de enn i verden gjør funn av betydning i utvikle medisiner etc, må de dele noe av utbytte med urbefolkning og lokalsamfunn. U landene kjempet intenst for sine interesser mot fattigdom i Rio og dette ble fulgt opp i Johannesburg. Regjeringens statsråder som deltok i Johannesburg gjorde en viktig innsats for disse interesser. Det er derfor viktig at de blir fulgt opp hjemme. En indikator som nevnt, vil være et første slikt skritt.

Vi håper at dere i utvalget tar disse forslag opp til nærmere vurdering og vi er interessert i å komme i dialog med dere for å eventuelt videreutvikle våre forslag. Vi deler deres syn om få indikatorer, kanskje så få som seks samlet. Men en indikator kan bestå av flere underindikatorer som klarer å fange opp det nødvendige.

I dette innlegg til dere har vi forsøkt å begrense så godt vi kan, å få til få indikatorer i forhold til de interessegrupper vi er satt til å ivareta i forhold til en "prosess" med dere. Vårt tema er selvsagt fattigdom og fattigdomsbekjempelse. Fattigdom i Norge og fattigdom internasjonalt er like viktig for oss.

Vi inviterer deres respons og stiller mer enn gjerne opp til en dialog videre slik at dere kan presentere et best mulig resultat for offentligheten til høsten.

Med vennlig hilsen

Ove Steinar Haug